

Construcció d'instruments d'investigació en *e-learning*

Sergi Fàbregues
Julio Meneses
David Rodríguez

PID_00147080

Material docent de la UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Sergi Fàbregues

Julio Meneses

David Rodríguez

Primera edició: març 2011
© Sergi Fàbregues, Julio Meneses, David Rodríguez
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2011
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Eureka Media, SL
ISBN: 978-84-693-9696-4
Dipòsit legal: B-5.580-2011

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

Aquesta assignatura introdueix els estudiants a quatre instruments de recollida de dades sovint utilitzats a la investigació social: el qüestionari, l'entrevista, el grup de discussió i l'observació participant. En el cicle de la recerca, aquests instruments són implementats per l'investigador amb la finalitat d'aglutinar un conjunt d'evidències que, una vegada analitzades, permetin donar resposta a les preguntes de la recerca.

La naturalesa de la informació generada és un aspecte central en el moment de decidir l'instrument que guiarà la recollida de dades. Cada instrument produeix un tipus d'informació diferent i, en conseqüència, dóna accés a dimensions diverses dels fenòmens socials investigats. Per exemple, la realització d'una entrevista possibilita conèixer, a partir d'una sèrie de manifestacions verbals, les percepcions de la persona entrevistada entorn a un objecte d'estudi. En canvi, un qüestionari permet obtenir respostes codificades sobre aquest objecte, però, en aquest cas, provinents d'una mostra molt més àmplia de la població. Diferents tècniques poden ésser, doncs, emprades per investigar un mateix fenomen; ara bé, en la mesura que la informació generada en cada cas respon a preguntes de recerca diferents, l'investigador ha de ser conscient de la tècnica més adient en cada situació, tot atenent a l'enfocament i al propòsit de la recerca.

Malgrat ésser central, la pregunta de recerca no és, però, l'únic element que cal valorar a l'hora de dissenyar la fase de recollida de dades de la investigació. A banda dels aspectes pròpiament metodològics, hi ha altres elements de tipus més pragmàtic, com els recursos econòmics, el temps disponible o les possibilitats d'accés a l'entorn estudiat, d'una importància tan notable que condicionen el plantejament d'una investigació. Per exemple, davant la situació de no disposar de pressupost suficient per a implementar una enquesta, l'investigador possiblement opti per realitzar grups de discussió i, en conseqüència, modifiqui la naturalesa de les preguntes que cal respondre. La investigació en ciències socials es desenvolupa, doncs, en un entorn que condiciona el rang de decisions possibles i obliga a l'investigador a conèixer les diferents alternatives que té a la seva disposició.

Partint d'aquesta necessitat, la finalitat d'aquesta assignatura és dotar l'estudiant d'un marc de referència per al disseny i implementació d'una selecció d'instruments d'investigació, així com per a l'avaluació de la seva pertinència i adequació a cada situació de recerca. Els materials s'organitzen en dos mòduls. El primer mòdul descriu les característiques i els procediments de les tècniques del qüestionari i l'entrevista, dos instruments de recollida de dades comunament emprats en la investigació quantitativa i qualitativa, respectivament. El segon mòdul se centra a presentar les tècniques qualitatives del

grup de discussió i l'observació participant, l'ús de les quals s'ha generalitzat a quasi bé el mateix nivell que l'entrevista, malgrat haver estat desenvolupades en contextos disciplinaris molt més específics –els estudis de mercat i els estudis antropològics, respectivament. Amb la comesa de facilitar a l'estudiant el seguiment del temari, s'ha optat perquè l'exposició dels submòduls segueixi una estructura similar: una primera part, centrada en els orígens històrics i les característiques, els usos i les particularitats de cada tècnica respecte a la resta i, una segona, de caràcter més pràctic, focalitzada en el seu disseny i implementació.

Per acabar, és important assenyalar que l'objectiu d'aquests materials és oferir una introducció als instruments d'investigació, i proveir l'estudiant d'una guia de treball per a iniciar-se en aquesta tasca. A partir d'aquí, esdevé imprescindible que l'estudiant treballi les lectures del dossier de textos complementaris i completi aquesta informació amb la consulta de les referències bibliogràfiques que s'esmenten al llarg del text.

Objectius

L'estudi d'aquests materials us permetrà assolir els objectius següents:

- 1.** Conèixer els elements bàsics de quatre instruments d'investigació: el qüestionari, l'entrevista, el grup de discussió i l'observació participant.
- 2.** Desenvolupar la capacitat per a jutjar la conveniència de cada instrument a les particularitats de cada investigació i, al mateix temps, saber justificar-ne l'elecció.
- 3.** Assolir un bon coneixement de les directrius necessàries per a implementar cada instrument d'investigació.

Continguts

Mòdul didàctic 1

El qüestionari i l'entrevista

Julio Meneses i David Rodríguez

1. Qüestionari
2. L'entrevista

Mòdul didàctic 2

El grup de discussió i l'observació participant

Sergi Fàbregues

1. El grup de discussió
2. L'observació participant